

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та
інформаційних систем

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Обґрунтування господарських рішень і
оцінювання ризиків»
на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, семестр
Освітня програма/спеціалізація	Економічна кібернетика
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Ступінь вищої освіти	Бакалавр

Науково-педагогічний працівник, який веде дану дисципліну –
Перебийніс Василь Іванович, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем, доктор економічних наук, професор

Контактний телефон	50-92-05
Електронна адреса	perebyynis@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок, що дають змогу здійснювати обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків виробничо-комерційної діяльності суб'єктів господарювання
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., лабораторні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК (залік).
Базові знання	Наявність знань з базових економічних дисциплін
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
1. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) - ПР 5.	1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях - ЗК 4.
2. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні	2. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації - ЗК 9.
	3. Здатність приймати обґрунтовані рішення - ЗК 11.
	4. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами - СК 2.
	5. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин - СК 8.
	6. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання

показники, які характеризують результативність їх діяльності - ПР 10. 3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати - ПР 12. 4. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки - ПР 16.	с7. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію - СК 11. 8. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення - СК 12. лужбових документів та аналітичних звітів - СК 10. 9. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності - СК 13.
--	---

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Особливості ухвалення господарських рішень		
Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Господарські рішення та їх види 2. Форми розробки та реалізації господарських рішень 3. Класифікація господарських рішень за певними ознаками. 4. Якість та ефективність господарських рішень
Тема 2. Технологія прийняття рішень господарської діяльності	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Процес прийняття господарських рішень 2. Основні моделі та засоби прийняття рішень 3. Характеристика процесу прийняття господарських рішень
Тема 3. Методичні основи підготовки господарських рішень	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Статистичний метод розроблення господарських рішень. 2. Метод експертних оцінок та межі їх застосування. 3. Аналітичний метод розроблення господарських рішень.
Тема 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Обґрунтування й оцінка варіантів господарського рішення. 2. Система забезпечення раціональності рішень 3. Процеси створення рішень. 4. Загальна модель процесу прийняття рішення..
Модуль 2. Підприємницькі ризики та критерії прийняття господарських рішень		
Тема 5. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Характеристика ризику як економічної категорії. 2. Класифікація підприємницьких ризиків 3. Чинники впливу на ступінь ризику. 4. Функції ризику в підприємницькій діяльності.
Тема 6. Критерії прийняття господарських рішень за умов ризику	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Характеристика критеріїв прийняття рішень за умов ризику. 2. Оптимальні альтернативи за допомогою критеріїв Байєса (за умов відомих імовірностей станів). 3. Оптимальні альтернативи за допомогою критеріїв Лапласа, Вальда,

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		Севіджа (за умови повної невизначеності). 4. Оптимальні альтернативи за допомогою критеріїв Гурвіца (з коефіцієнтом оптимізму).
Тема 7. Прийняття рішень у конфліктних ситуаціях	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Особливості прийняття рішень у конфліктних ситуаціях. 2. Сутність теорії ігор. 3. Чиста та змішана стратегії.
Тема 8. Обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень за умов ризику	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Прийняття фінансових рішень за умов ризику (портфелі Г. Марковіца і Р. Гобіна). 2. Теорія оптимального портфеля. 3. Інвестиційні рішення та критерій їх прийняття.

Інформаційні джерела

1. Василенко В. А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: навч. посіб. / В. А. Василенко. – К.: ЦУА, 2009. – 420 с.
2. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві: Монографія / В. Вітлінський, Г. О. Великоіваненко. - К.: КНЕУ, 2009. - 480 с.
3. Гранатуров В.М. Ризики підприємницької діяльності: проблеми аналізу / В. М. Гранатуров, О. Б. Шевчук. – К.: Зв'язок, 2009. – 152 с.
4. Донець Л. І. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: навчальний посібник / Л. І. Донець, О. В. Шепеленко, С. М. Баранцева [та ін.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
5. Економічний ризик: ігрові моделі: навч. посіб. / В. В. Вітлінський, П. І. Верченко та ін. – К.: КНЕУ, 2010. – 446 с.
6. Кігель В. Методи і моделі підтримки прийняття рішень у ринковій економіці: Монографія. – К.: ЦУА, 2009. – 202 с.
7. Клименко С. М. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризику / С. М. Клименко, О. С. Дуброва. – К.: КНЕУ, 2010. – 252 с.
8. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: навчальний посібник / Т.С. Клебанова, О.В. Мілов, С.В. Мілевський, С.О. Степурина, Г.С. Ястребова. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 264 с.
9. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / [Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.] ; за ред. Ю. Є. Петруні. – [3-те вид., переробл. ідоп.]. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. – 209 с.
10. Устенко О. Л. Предпринимательские риски: основы теории, методология оценки и управление / О. Л. Устенко. – К.: ЦНА, 2011. – 146 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба,

працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publiczna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни